

Privremena estetska krunica na kolčić

Adnan Čatović¹
Davor Seifert¹
Marina Katunarić²

¹Zavod za stomatološku
protetiku Stomatološkog
fakulteta Sveučilišta u
Zagrebu

²Zavod za dentalnu patologiju
Stomatološkog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Sažetak

Privremene krunice upotrebljavaju se kao sredstvo za zaštitu zuba ili zubi na kojima se provodi trajna protetska terapija, a funkcija im je višestruka: biološka, estetska i mehanička.

U radu je prikazan slučaj pacijentice s nedovoljno ispunjenim korijenskim kanalom gornjega središnjeg sjekutića opskrbljenog nepravilno postavljenim i pogrešno indiciranim konfekcijskim kolčićem. Pošto je kolčić izvađen prikazana su tri načina izradbe estetske krunice na kolčić koja će poslužiti kao privremena krunica za vrijeme trajanja endodontske i trajne protetske terapije.

Prikazani načini izradbe privremenoga rada s intraradikularnim sidrenjem moguće su smjernice u estetskom pristupu kombiniranoj endodontskoj i protetskoj terapiji prednjih zuba.

Ključne riječi: *privremeni rad, krunica na kolčić, prednji zubi.*

Acta Stomat Croat
2002; 279-282

PRIKAZ SLUČAJA
Primljeno: 25. veljače 2002.

Adresa za dopisivanje:

Prof. dr. sc. Adnan Čatović
Zavod za stomatološku
protetiku
Stomatološki fakultet
Gundulićeva 5, 10000 Zagreb

Uvod

Privremene krunice upotrebljavaju se kao sredstvo za zaštitu zuba ili zubi na kojima se provodi trajna protetska terapija. Prema metodi izradbe dijele ih na izravne i neizravne. Kao zaštitno sredstvo za zub nosač djelomično ili potpuno oštećene kliničke krune važnost upotrebe privremenih krunica je višestruka: biološka, estetska i mehanička (1-4).

Biološka zaštita odnosi se na zaštitu zuba i okolnog parodonta te na osigurane uvjete kojima se sprječava izrastanje i naginjanje u slobodni prostor okolnih zuba (5-7).

Estetska sastavnica sprječava loš izgled avitalnoga batrljka tako što se oponašaju temeljna svojstva prirodnih zuba (boje, oblika, veličine i položaja) (8).

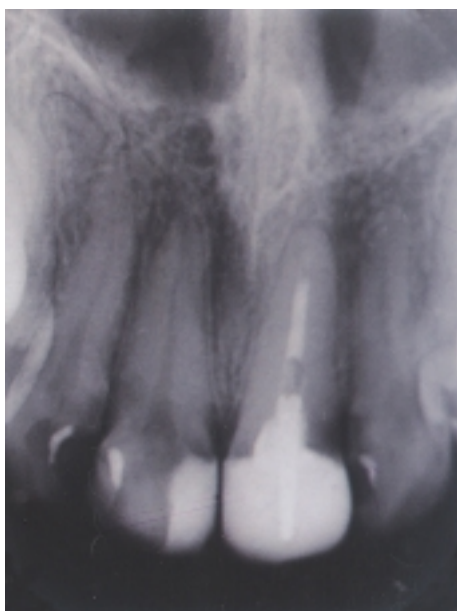
Mehanička se temelji na načelima što boljeg otpora žvačnim silama (9, 10).

U radu će se prikazati na kliničkom slučaju tri načina izradbe privremene estetske krunice na kolčić koji se rjeđe primjenjuje u svakodnevnoj kliničkoj praksi.

Prikaz slučaja

Pacijenticu (35 god.), po zanimanju nastavicu u osnovnoj školi, uputio je doktor stomatologije primarne zaštite na Zavod za stomatološku protetiku radi protetske terapije gornjega središnjeg sjekutića. Kliničkim pregledom utvrdio se velik ispun koji nadoknađuje 4/5 kliničke krune zuba i posumnjalo

na avitalnost zuba. Vitalometrom se potvrdila avitalnost, a raščlambom intraoralne rendgenske snimke pronašao se nedovoljno ispunjen korijenski kanal zuba s nepravilno postavljenim konfekcijskim kolčićem (Slika 1). Nakon pregleda postavljena je indikacija da se nepravilno postavljeni kolčić izvadi i pacijentica pošalje na reviziju ispuna korijenskog kanala, nakon čega je u planu izraditi individualnu nadogradnju i trajnu estetsku krunicu. Pacijentica je pristala na zahvat pod uvjetom da dobije privremeni protetski rad. U daljnjem tekstu prikazat ćemo tri načina izravne izradbe privremene estetske krunice na kolčić na avitalnom prednjem zubu bez očuvane kliničke krunice.

Slika 1. Rendgenski prikaz gornjega središnjeg sjekutića s kratkim konfekcijskim kolčićem i nedovoljno ispunjenim korijenskim kanalom

Figure 1. Radiograph presentation of the upper middle incisor with short prefabricated dowel and insufficiently filled root canal

Prikaz prve metode izradbe privremene krunice

Nakon otiska gumastim materijalom u konfekcijskoj žlici prije brušenja zuba, izvadio se je konfekcijski kolčić iz korijenskoga kanala. Taj se zahvat mora izvesti vrlo precizno kako se ne bi slomio korijen u gingivnoj ili srednjoj trećini. Brušenjem kompozitnoga materijala u slojevima i njegovim oslobađanjem kolčića od ispuna prikazao se ekstra-

radikularni dio (Slika 2). Zatim se tankim šiljastim svrdlom oslobodio dio kompozita uz početni dio ulaska u korijenski kanal. Ravnim klješćima luksacijskim pokretima izvadio se je intraradikularni konfekcijski kolčić. U privremeno prošireni i izolirani korijenski kanal prilagodio se drveni kolčić (Slika 3).

Slika 2. Oslobađanje konfekcijskog kolčića skidanjem kompozitnog ispuna u slojevima

Figure 2. Releasing the prefabricated dowel by removing the composite filling in layers

Slika 3. Prikaz položaja drvenoga kolčića u korijenskome kanalu

Figure 3. Presentation of the position of the wooden dowel in the root canal

Akrilat u kartušama se s pomoću pištolja s kanilom utisnuo u gumasti otisak u konfekcijskoj žlici i namjestio preko radnoga dijela čeljusti s drvenim intraradikularnim kolčićem (Slika 4). Pošto se je materijal u ustima stvrdnuo, krunica je obrađena, polirana i privremenim cementom fiksirana na zub (Slika 5).

Slika 4. Gotova privremena akrilatna krunica na kolčić u otisku
 Figure 4. Finished provisional acrylic crown on the dowel in the impression

Slika 6. Šablona iz stiropora učvršćena između susjednih zuba tekućim kompozitom
 Figure 6. Pattern from styrofoam, fixed between adjacent teeth by liquid composite

Slika 5. Izgled gotove privremene krunice učvršćene na gornjem središnjem sjekutiću
 Figure 5. Appearance of the finished provisional crown fixed on the upper middle incisor

Prikaz druge metode izradbe privremene krunice

Tijek kliničkoga postupka počinje rekonstrukcijom kliničke krunice u slučajevima kada terapeut zaboravi uzeti otisak prije brušenja zuba ili pacijent dođe u ordinaciju s avitalnim zubom bez kliničke krunice. To se može postići prilagođavanjem gotove šablone prednjega gornjeg zuba iz npr. stiropora. Šablona se za susjedne zube učvrsti s pomoću tekućega kompozita i gumastim se materijalom otisne radni dio čeljusti (Slika 6). Daljnji klinički postupak isti je kao u prvoj metodi.

Prikaz treće metode izradbe privremene krunice

U slučajevima kad nemamo na raspolaganju šablone ili umjetne zube koji mogu poslužiti za vjernu reprodukciju izgleda kliničke krunice zuba, na tržištu postoje kompozitni materijali koji dolaze pakirani u obliku okruglih štapića promjera 1 centimetra (Slika 7). Iz pakiranja se odvoji komadić veličine krunice zuba koja nedostaje, postavi u zubni niz gdje nedostaje klinička krunica i modelira se Heidemanovim instrumentom izravno u ustima. Stvrđnjavanje se postiže s pomoću halogene svjetiljke, a postojeći se oblik otisne gumastim materijalom.

Slika 7. Modelacija ekstraradikalnoga dijela krunice iz kompozitnoga materijala izravno u ustima
 Figure 7. Extraradicular part of the crown modelled from the composite material directly in the mouth

Nastavlja se isti postupak kao u prvoj metodi, s napomenom da taj materijal možemo utisnuti u impresije otiska i time oblikovati konačan izgled ekstraradikularnoga dijela privremene estetske krunice na kolčić (Slika 8).

Slika 8. Izgled polimerizirane gotove krunice u pacijentičnim ustima

Figure 8. Appearance of the polymerised finished crown in the patient's mouth

Rasprava

U svakodnevnoj kliničkoj praksi često se susreću pacijenti s loše saniranim endodontom zuba predodređenih za fiksno-protetski rad. Na stomatologu koji provodi protetsku terapiju na nesanimiranom pacijentovu endodontu je odgovornost za zatečeno stanje endodonta.

U svim slučajevima u kojima ispun korijenskoga kanala nije do apeksa potrebno je napraviti njegovu reviziju prije izradbe nadogradnje, pogotovo u slučajevima kada postoji periapeksni proces. Razmjerna kontraindikacija za izradbu nadogradnje odnosi se i na slučajeve u kojima nema periapeksnog procesa, ali korijen zuba nije ispunjen do kraja. To je često u osoba s obliteriranim kanalima i/ili u osoba starije životne dobi kada se korijenski kanal ne može potpuno instrumentirati. Izradba nadogradnje na avitalnim zubima trajno određuje sudbinu zuba i fiksira postojeće stanje, pa se, primjerice kao kod prikazane pacijentice, ne može u mnogim slučajevima izvaditi nepravilno izrađena nadogradnja na endodontski loše saniranu zubu. Stomatologu u tom slučaju jedino preostaje izvaditi zub, što je eliminacija iatrogene

pogrješke i širenje terapijskog zahvata. Prikazani načini izradbe privremenoga rada s intraradikularnim sidrenjem moguće su smjernice u estetskom pristupu kombiniranoj endodontskoj i protetskoj terapiji pacijenata s loše izrađenom i pogrešno indiciranom vrstom nadogradnje na nesanimiranu endodontu.

Zaključak

Pacijenti s avitalnim zubima često su podložni i predisponirani frakturama cijele kliničke krunice, osobito prednjih zuba, koje se ovisno o veličini preostalog dijela kliničke krunice mogu dogoditi i pri ugrižu u komade konzistentnije hrane. Zbog estetskog, duševnog i društvenog aspekta pacijenta, stanje je do izradbe trajnoga protetskoga rada, posebice ako je potrebna i endodontska terapija, poželjno olakšati i premostiti privremenom estetskom krunicom na kolčić.

Literatura

1. GEGAUFF A, HOLLOWAY J. Provisional restorations. U: Rosenstiel S, Land M, Fujimoto J. ur. Contemporary Fixed Prosthodontics. St Louis: Mosby, 2001.
2. ZYL I, GEISSBERGER M. Simulated shape design. Helping patients decide their esthetic ideal. J Am Dent Assoc 2001; 132: 1105-9.
3. ANGLIS L. To place provisionals or not - that is the question. Gen Dent 1999; 47: 192-
4. GOLDFOGEL M. Direct technique for the fabrication of a visible light-curing resin for provisional restorations. Quintessence Int 1990; 21: 699-703.
5. BIGGS W, LITVAK A. Immediate provisional restorations to aid in gingival healing and optimal contour for implant patients. J Prosthet Dent 2001; 86: 177-80.
6. LUTHARDT R, STOSSEL M, HINZ M, VOLLANDT R. Clinical performance and periodontal outcome of temporary crowns and fixed partial dentures: A randomized clinical trial. J Prosthet Dent 2000; 83: 32-9.
7. MONDAY J, BLAIS D. Marginal adaptation of provisional acrylic resin crowns. J Prosthet Dent 1985; 54: 194-9.
8. DERBIAN K, MARZOLA R, DONOVAN T, CHO G, ARCIDIACONO A. The science of communicating the art of esthetic dentistry. Part II: Diagnostic provisional restorations. J Esthet Dent 2000; 12: 238-47.
9. ČATOVIĆ A, SEIFERT D, POLJAK-GUBERINA R, KVASNIČKA B. Utjecaj biomehaničkih čimbenika na nadograđivanje devitaliziranih zuba. Acta Stomatol Croat 2000; 34: 59-66.
10. ČATIĆ A, ČATOVIĆ A, ALAR Ž. Istraživanje dinamičke izdržljivosti privremenih krunica iz poli(metilmetakrilata). Acta Stomatol Croat 2001; 35: 433-8.